

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การจัดการ การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืชของชาวม้ง ในหมู่บ้านคาบู้จอม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อผู้เขียน	นายเด่น เครือสาร	
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาชีววิทยา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อ. ดร. ชูศรี ไตรสนธิ	ประธานกรรมการ
	ผศ. ปรีทรรศน์ ไตรสนธิ	กรรมการ
	ดร. วีระชัย ฦ นคร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดการ การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพืชของชาวม้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความหลากหลายของชนิดพรรณพืช ศึกษาการนำไปใช้ประโยชน์ การจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชโดยชาวม้ง ได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ป่าอนุรักษ์ เป็นป่าธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร 2) ป่าชุมชน เป็นพื้นที่ป่าที่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ 3) พื้นที่การเกษตร เป็นพื้นที่ทำไร่ฝักหมุนเวียนและสวนลิ้นจี่ 4) สวนข้างบ้าน เป็นกลุ่มของสังคมพืชที่อยู่รอบบริเวณบ้าน ส่วนใหญ่เป็นพืชที่กินได้ 5) พื้นที่กันชน เป็นกลุ่มของสังคมพืชที่อยู่บริเวณเขตติดต่อของระบบนิเวศน์

การสำรวจความหลากหลายของพรรณไม้โดยวิธีการทางพฤกษศาสตร์ภาคสนาม โดยทำการสุ่มวางแปลงเก็บตัวอย่าง ตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ เขียนคำบรรยายลักษณะทางสัณฐานวิทยา รวมทั้งสอบถามการใช้ประโยชน์ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าชุมชน พบพรรณไม้ทั้งหมด 481 ชนิด มีการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 274 ชนิด พื้นที่สวนข้างบ้าน พื้นที่เกษตร และพื้นที่กันชน พบพรรณไม้ทั้งหมด 153 ชนิด มีการนำมาใช้ประโยชน์ 121 ชนิด พรรณไม้ที่พบเป็นไม้ยืนต้น และไม้ล้มลุก การใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นพืชอาหาร และพืชสมุนไพร

การจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรพืช เป็นการกำหนดพื้นที่ใช้สอยอย่างเป็นระบบ มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเท่าที่จำเป็น มีกฎ ข้อห้ามและบทลงโทษของหมู่บ้านที่เข้มงวดต่อผู้ที่ละเมิด ทำให้พรรณพืชในป่ายังคงมีความหลากหลาย แสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

Thesis Title	Management, Conservation and Utilization of Plant Species by Hmong of Pah Poo Chom Village, Mae Taeng District, Chiang Mai Province	
Author	Mr. Den Krueasan	
M.S.	Biology	
Examining Committee	Dr. Chusie Trisonthi	Chairman
	Asst. Prof. Paritat Trisonthi	Member
	Dr. Weerachai Nanakorn	Member

Abstract

A study on how the Hmong' s managing, conserving, and utilizing of their plant resources and the forest were conducted aiming at getting clear information on the plant diversities utilized and the method of manipulating them. The studied areas were divided into 5 major sites as follow: 1). Conserved forest and watershed area 2). Community forest 3). Agriculture land 4). Garden and orchards 5). Buffer area.

The plant diversities were studied through standard field techniques and procedures of laying random plots; measuring, collecting, and identifying material to the species based on their morphological characters. Description of each species was made together with field information on their utilization. The total of 481 species was recorded in Conserved and Community forests of which villagers consumed 274 species. While an amount of 153 species were recorded in Agriculture land, Garden and orchards, and Buffer area of which villagers consumed 121 species. The material obtained are from trees, shrubs, and herbs and mainly use in daily life for eating and for the medicinal value.

The result also revealed the method of manage and conserve plants and the forested areas that all the plants must have been carefully utilized with rules to obey and punishments for violators. These wise use system of natural resources together with the strict regulations have made the forest still abundant with plant species and high diversities and able for the sustainable use at the highest value for their future.